

Slavenleven op Curaçao

Fictie
Els Langenfeld
Porto Marie 1738-1795-1888

In de knipscheer, €19,50,

296 blz.

JOHN JANSEN VAN GALEN

Slavernij is een schaars thema in de Nederlandse literatuur, een klassieke roman als *De negerhut van Oom Tom* kent ons taalgebied niet. Els Langenfeld maakt iets van dat gemis goed met *Porto Marie*, geen roman, maar een bundeling van drie novellen die zich afspelen in respectievelijk 1738, 1795 en 1888. Het tweede deel is met 150 pagina's bijna een roman op zich en gaat over de legendarische opstand van Curaçaose slaven onder leiding van Tula.

Langenfeld woonde als Nederlandse lang op het eiland en deed er veel geschiedenisonderzoek. Historisch lijkt er dan ook niets aan te merken op het boek. Het eiland was altijd minder geïsoleerd dan Suriname en door het drukke handelsverkeer drong het aan het eind van de achttiende eeuw tot de slaven door dat hun lotgenoten elders, op Haïti, in opstand kwamen, hun vrijheid veroverden en een zwarte republiek stichtten. Hun kwam ook ter ore dat men na de Franse Revolutie de slavernij wilde afschaffen en dat de Nederlanden nu onder Frankrijk vielen. Dus moesten zij de vrijheid krijgen!

Ze rebelleerden, zongen Franse vrijheidsliederen en tooiden zich met namen van Haïtiaanse verzetshelden als Toussaint l'Ouverture. Maar ze hielden slechts kort stand tegen de koloniale troepen. Hun aanvoerders werden gruwelijk gevierendeeld.

Scherp brengt Langenfeld de dilemma's van de opstandelingen in beeld. Haar vertelling heeft een sterk plot, maar wordt helaas ontsierd door passages als 'twee roodomrande poelen van verdriet die smekend naar hem opkijken'. Poeh, poeh!

De eerste novelle beschrijft de overtocht van een slaaf naar het Amerikaanse continent. Hij wordt zwaar vernederd en mishandeld en meent in een waan de tronie van één zijner kwelgeesten te herkennen, die hij dan vermoordt. Een gruwelijk, enigszins langdradig verhaal. De derde novelle geeft dan weer een levendig beeld van het armzalige leven op het eiland een kwart eeuw na de afschaffing van de slavernij, toen het er voor hen niet beter op werd.

Langenfeld, die deze maand overleed, onderstreepte gedocumenteerd dat slaven het op Curaçao beter hadden dan in Suriname. "Weg van de karikatuur van de zielige slaaf en de boze blanke eigenaar," typeerde correspondent Dick Drayer haar werk. Zou ze het een mooi in memoriam hebben gevonden?